

بازی درمانی و مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان

تالیف: فاطمه راشدی فر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بازی درمانی و مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان

تالیف:

فاطمه راشدی فر

دانشجوی دکتری روان شناسی تربیتی

انتشارات موجک

سرشناسه: راشدی فر، فاطمه، ۱۳۶۹-

عنوان و نام پدیدآور: بازی درمانی و مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان/ تالیف فاطمه راشدی فر.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۱۲۱ص.

شابک: ۷-۴۵۰-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۲۱.

موضوع: بازی درمانی

موضوع: Play therapy

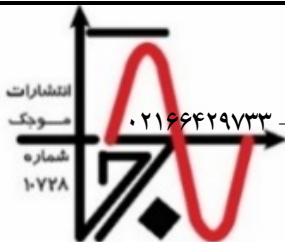
موضوع: اختلالات رفتاری در کودکان - درمان

موضوع: Behavior disorders in children -- Treatment

رده بندی کنگره: RJ۵۰۵

رده بندی دیویی: ۶۱۸/۹۲۸۹۱۶۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۹۹۷۱۷

انتشارات موجک

واتساپ: ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز بخش: ۰۲۶۳۲۷۰۵۳۱۸ - ۰۲۶۳۲۷۲۱۸۱۹ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳ - ۰۲۱۶۶۴۲۹۷۳۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: بازی درمانی و مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان

تالیف: فاطمه راشدی فر

مشخصات ظاهری: ۱۲۱ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: بهار ۱۴۰۱، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۲۰۰۰۰ ریال، شابک: ۷-۴۵۰-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق

چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب

بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۳	پیش‌گفتار.....
۱۵	فصل اول: کلیات
۱۵	۱-۱ تشریح موضوع کتاب.....
۱۶	۲-۱ اهمیت موضوع.....
۱۷	۳-۱ اهداف.....
۱۷	۴-۱ تعریف بازی درمانی.....
۱۹	فصل دوم: بازی
۱۹	۱-۲ تعریف بازی.....
۲۱	۲-۲ نظرات متخصصان تعلیم و تربیت در پیرامون بازی.....
۲۲	۳-۲ مراحل متفاوت بازی کودکان.....
۲۳	۴-۲ بازی‌هایی با تاثیرات متقابل اجتماعی.....
۲۴	۵-۲ بازی‌های نمایشی.....
۲۴	۶-۲ پیشرفت ذهنی در بازی.....
۲۵	۷-۲ عوامل مؤثر در بازی.....
۲۵	۱-۷-۲ ویژگی‌های فردی.....
۲۵	۲-۷-۲ جنسیت.....

- ۲۷..... هوش ۳-۷-۲
- ۲۸..... سن ۴-۷-۲
- ۲۹..... محیط ۵-۷-۲
- ۲۹..... عامل تغذیه و بهداشت ۶-۷-۲
- ۳۰..... کاربرد بازی در درمان ۸-۲

فصل سوم: بازی درمانی ۳۵

- ۳۵..... مقدمه ۱-۳
- ۳۵..... انواع بازی درمانی ۲-۳
- ۳۵..... بازی درمانی با روش مستقیم ۱-۲-۳
- ۳۵..... بازی درمانی با روش غیرمستقیم ۲-۲-۳
- ۳۶..... طبقه بندی بازی از دیدگاه پیاژه ۳-۳
- ۳۶..... هدف بازی درمانی چیست؟ ۴-۳
- ۳۷..... بازی درمانگر کیست؟ ۵-۳
- ۳۸..... روش های متفاوت بازی درمانی ۶-۳
- ۴۰..... اتاق بازی درمانی ۷-۳
- ۴۱..... وسایل اتاق بازی درمانی ۸-۳
- ۴۳..... چگونه از بازی درمانی استفاده کنیم؟ ۹-۳
- ۴۴..... بازی و رشد جسمانی ۱۰-۳
- ۴۴..... بازی و رشد ذهنی ۱۱-۳
- ۴۴..... بازی و رشد عاطفی ۱۲-۳
- ۴۴..... بازی و رشد اجتماعی ۱۳-۳
- ۴۵..... بازی و رشد شخصیت ۱۴-۳

فصل چهارم: اختلال اضطرابی ۴۷

- ۴-۱ اختلال نوع اول: اختلال اضطرابی ۴۷
- ۴-۲ تعاریف پرخاشگری ۵۰
- ۴-۳ تغییرات رشدی ۵۱
- ۴-۴ ثبات پرخاشگری ۵۲
- ۴-۵ ادراک مقاصد دیگران و رفتار پرخاشگرانه ۵۲
- ۴-۶ تفاوت‌های جنسیتی ۵۳
- ۴-۷ الگوی خانواده و پرخاشگری ۵۴
- ۴-۸ نحوه کنترل عصبانیت در کودکان ۵۵
- ۴-۸-۱ خصیصه‌های ذاتی ۵۵
- ۴-۸-۲ مراحل رشد ۵۵
- ۴-۸-۳ جنسیت ۵۶
- ۴-۸-۴ زندگی خانوادگی ۵۶
- ۴-۹ با کودکان پرخاشگر چگونه رفتار کنیم ۵۶
- ۴-۱۰ انواع پرخاشگری ۵۷
- ۴-۱۰-۱ پرخاشگری خصمانه ۵۷
- ۴-۱۰-۲ پرخاشگری وسیله‌ای ۵۷
- ۴-۱۱ اضطراب و پرخاشگری ۵۸
- ۴-۱۲ پرخاشگری، نشانه‌ای از تضادهای درونی ۵۸
- ۴-۱۳ پرخاشگری و افسردگی ۵۸
- ۴-۱۴ پرخاشگری؛ بیماری‌ها؛ مصرف دارو ۵۹
- ۴-۱۵ خشونت و مدرسه ۵۹
- ۴-۱۶ روش‌هایی برای درمان پرخاشگری کودکان ۶۰
- ۴-۱۷ الگوهای پرخاشگری در کودکان ۶۲
- ۴-۱۸ علل خشونت ۶۲
- ۴-۱۹ کودکان و خشونت در تلویزیون ۶۳

- ۶۴..... ۲۰-۴ بازی‌های خشن و پرخاشگری کودکان
- ۶۵..... ۲۱-۴ پیشگیری و درمان
- ۶۶..... ۲۲-۴ بازی بادکنک خشم
- ۶۷..... ۲۳-۴ بازی حباب سازی (آموزش تن آرامی)
- ۶۸..... ۲۴-۴ بازی قوطی نگرانی
- ۶۸..... ۲۵-۴ پیشینه بازی به عنوان یک روش درمانی
- ۷۰..... ۲۶-۴ مراحل اجرای بازی درمانی
- ۷۱..... ۲۷-۴ بازی درمانی و مدرسه

فصل پنجم: اختلال سلوک، اضطراب، کمبود توجه ۷۳

- ۷۳..... ۱-۵ اختلال نوع دوم: اختلال سلوک و روش درمان
- ۷۳..... ۱-۱-۵ ویژگی‌های کودکان دارای اختلال سلوک
- ۷۴..... ۲-۱-۵ پیامدها و تأثیرات این مشکلات رفتاری چیست؟
- ۷۵..... ۳-۱-۵ علل اختلال سلوک
- ۷۶..... ۴-۱-۵ ویژگی خانواده‌های دارای فرزند اختلال سلوک
- ۷۷..... ۵-۱-۵ درمان اختلال سلوک
- ۷۹..... ۲-۵ اختلال نوع سوم: اختلال ناخن جویدن
- ۷۹..... ۱-۲-۵ عوارض ناخن جویدن
- ۷۹..... ۲-۲-۵ علل ناخن جویدن
- ۸۰..... ۳-۲-۵ درمان اختلال ناخن جویدن
- ۸۱..... ۳-۵ اختلال نوع سوم: اختلال اضطراب کودک و درمان از راه بازی
- ۸۱..... ۴-۵ اختلال نوع چهارم: اختلال کمبود توجه / بیش‌فعالی از نوع مرکب و بازی درمانی مربوط به آن
- ۸۲..... ۱-۴-۵ علائم بیش‌فعالی و کمبود توجه
- ۸۳..... ۲-۴-۵ علت ایجاد بیش‌فعالی چیست؟

- ۳-۴-۵ عوامل مستعدکننده برای ابتلا کدامند؟ ۸۴
- ۴-۴-۵ دید کلی ۸۶
- ۵-۴-۵ شیوع بیش فعالی ۸۶
- ۶-۴-۵ علائم ADHD ۸۷
- ۷-۴-۵ نوع ترکیبی ۸۷
- ۸-۴-۵ چطور می‌توان فهمید کودکی مبتلا به ADHD است؟ ۸۷
- ۹-۴-۵ درمان ۸۸
- ۱۰-۴-۵ راهنمایی‌هایی برای والدین ۸۸
- ۱۱-۴-۵ راهنمایی‌هایی برای آموزگاران ۸۹

فصل ششم: اختلال نافرمانی، ترس، گفتاری، اوتیسم ۹۱

- ۱-۶ اختلال نوع پنجم: اختلال ODD نافرمانی در کودکان ۹۱
- ۱-۱-۶ اختلال odd چیست؟ ۹۲
- ۲-۱-۶ در چه مواقعی باید به این اختلال شک کنیم؟ ۹۲
- ۳-۱-۶ برای کنترل این اختلال باید چه کار کرد؟ ۹۲
- ۴-۱-۶ درمان اختلال نافرمانی مقابله‌ای ۹۳
- ۵-۱-۶ علت بروز اختلال odd ۹۳
- ۲-۶ اختلال نوع ششم: اختلال ترس ۹۴
- ۱-۲-۶ علائم اختلال ترس کودکان و راه‌های درمان ۹۴
- ۲-۲-۶ روند شکل‌گیری ترس ۹۵
- ۳-۲-۶ علایم ترسو بودن کودک ۹۵
- ۴-۲-۶ علل ترسو شدن کودک ۹۵
- ۵-۲-۶ راه‌های درمان ترس کودک ۹۶
- ۶-۲-۶ مشکلات ترس در کودکان ۹۶
- ۳-۶ اختلال نوع هفتم: اختلال گفتاری ۹۹

- ۹۹..... علل اختلالات گفتاری ۱-۳-۶
- ۱۰۰..... ۴-۶ اختلال نوع هشتم: اختلال اوتیسم
- ۱۰۰..... ۱-۴-۶ چرا یک فرد مبتلا به اوتیسم نیاز به بازی درمانی دارد؟
- ۱۰۲..... ۲-۴-۶ بازی درمانی برای درمان اوتیسم
- ۱۰۴..... ۳-۴-۶ وظایف والدین کودکان مبتلا به اوتیسم

فصل هفتم: اختلال اسکیزوفرنی ۱۰۵

- ۱۰۵..... ۱-۷ اختلال نوع نهم: اختلال اسکیزوفرنی
- ۱۰۵..... ۲-۷ اسکیزوفرنی چیست؟
- ۱۰۶..... ۳-۷ نشانه‌ها و علائم بیماری اسکیزوفرنی
- ۱۰۷..... ۴-۷ علل ایجاد اختلال اسکیزوفرنی
- ۱۰۷..... ۱-۴-۷ ارثی ژنتیکی
- ۱۰۸..... ۲-۴-۷ عدم تعادل شیمیایی در مغز
- ۱۰۸..... ۳-۴-۷ روابط خانوادگی
- ۱۰۸..... ۴-۴-۷ فاکتورهای محیطی
- ۱۰۹..... ۵-۷ بازی درمانی برای درمان اسکیزوفرنی
- ۱۱۰..... ۶-۷ نمونه‌هایی از بازی‌های آموزشی بر اساس نظریه گایه
- ۱۱۰..... ۱-۶-۷ بازی تشخیص رنگ‌ها
- ۱۱۰..... ۲-۶-۷ بازی شناخت بزرگ‌تر
- ۱۱۰..... ۳-۶-۷ بازی آشنایی با اعضاء بدن
- ۱۱۱..... ۴-۶-۷ بازی شناخت کوچک‌تر
- ۱۱۱..... ۵-۶-۷ بازی آشنایی با پول
- ۱۱۲..... ۶-۶-۷ بازی نام بردن رنگ‌ها
- ۱۱۲..... ۷-۶-۷ بازی اسم من چیست؟
- ۱۱۲..... ۸-۶-۷ بازی عمو زنجیر باف

۱۱۳ ۹-۶-۷ تابلوسازی

۱۱۴ ۱۰-۶-۷ بازی توپ و سبد

۱۱۵ ۱۱-۶-۷ داستان را تمام کن

۱۱۵ ۱۲-۶-۷ داستان گوئی

۱۱۷ فصل هشتم: نتایج

۱۲۱ منابع و ماخذ

پیش‌گفتار

انسان نیاز به حرکت و جنبش دارد و بازی بخش مهمی از این نیاز است. هر فرد برای رشد ذهنی و اجتماعی خود نیازمند اندیشه و تفکر است و بازی خمیرمایه‌ی این تفکر و اندیشه است. آمادگی جسمی و روحی برای مقابله با مشکلات بخشی از فلسفه‌ی بازی کودکان است. بنابراین؛ بازی هرچه گسترده‌تر؛ پیچیده‌تر و اجتماعی‌تر باشد کودک از مصونیت روانی بیشتری برخوردار می‌شود. کشف دنیای اطراف بخش دیگری از فلسفه‌ی بازی است که کودک حس کنجکاوی خود را از این طریق ارضا می‌کند. بازی تن و روان کودک را واکنش می‌کند و مسئولیت اجتماعی و اقتصادی را که در آینده باید بدوش کشد به او می‌آموزد. کودک با بازی کردن موقعیتی بدست می‌آورد تا اعتقادات؛ احساسات و مشکلات خود را پیدا کند و مهارت‌های زندگی را بیاموزد. رابرت وایت می‌گوید: ساعات زیادی را که کودکان صرف بازی می‌کنند نمی‌توان به هیچ وجه تلف شده تلقی نمود؛ بازی ممکن است شادی بخش باشد ولی در دوران کودکی یک کار جدی است».

بدون تردید بازی بهترین شکل فعالیت طبیعی هر کودک محسوب شود.

بازی دنیای کودکان است. با دنیای کودکان بازی نکنید.

بازی مؤثرترین و پرمعناترین راه یادگیری کودکان است.

بازی یکی از بهترین راه‌های تربیت فرزند است.

بازی منبع سرشار و غنی آموزشی است.

بازی و بازی درمانی یک روش برای بیان احساسات کودک معرفی شده است. بازی ابزاری است برای ابراز نیازها، احساسات، هیجانات و افکار در کودکان یا به بیانی ساده‌تر، بازی ابزاری است که کودک به وسیله‌ی آن خود را بیان می‌کند.

کودکان به دلیل پایین بودن سطح تفکر انتزاعی، قادر به بیان احساسات و هیجانات خود نیستند. هرگونه سرکوب یا عدم مهارت در بیان احساساتشان، بهداشت روانی آن‌ها را با مشکل روبه‌رو

می‌کند؛ بنابراین پیدا کردن روشی که به کودکان کمک کند تا احساسات و هیجانات خویش را به شیوه‌ای غیر از بیان کلامی بروز نمایند، ضروری است. شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می‌باشد.

فصل اول: کلیات

فصل دوم: بازی

فصل سوم: بازی درمانی

فصل چهارم: اختلال اضطرابی

فصل پنجم: اختلال سلوک، اضطراب، کمبود توجه

فصل ششم: اختلال نافرمانی، ترس، گفتاری، اوتیسم

فصل هفتم: اختلال اسکیزوفرنی

فصل هشتم: نتایج

در پایان، بر خود لازم می‌دانم که از همه عزیزان و بزرگوارانی که در مراحل گوناگون آماده سازی این کتاب من را یاری نموده‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

فاطمه راشدی فر

بهار ۱۴۰۱

Play Therapy and Children's Emotional and Behavioral Problems

Fatemeh Rashedifar

انسان نیاز به حرکت و جنبش دارد و بازی بخش مهمی از این نیاز است. هر فرد برای رشد ذهنی و اجتماعی خود نیازمند اندیشه و تفکر است و باری خمیر مایه‌ی این تفکر و اندیشه است. آمادگی جسمی و روحی برای مقابله با مشکلات بخشی از فلسفه‌ی بازی کودکان است. بنابراین؛ بازی هرچه گسترده‌تر؛ پیچیده‌تر و اجتماعی‌تر باشد کودک از مصونیت روانی بیشتری برخوردار می‌شود. کشف دنیای اطراف بخش دیگری از فلسفه‌ی بازی است که کودک حس کنجکاوی خود را از این طریق ارضا می‌کند. بازی تن و روان کودک را واگسینه می‌کند و مسؤولیت اجتماعی و اقتصادی را که در آینده باید بدوش کشد به او می‌آموزد. کودک با بازی کردن موقعیتی بدست می‌آورد تا اعتقادات؛ احساسات و مشکلات خود را پیدا کند و مهارت‌های زندگی را بیاموزد. رابرت وایت می‌گوید: ساعات زیادی را که کودکان صرف بازی می‌کنند نمی‌توان به هیچ وجه تلف شده تلقی نمود؛ بازی ممکن است شادی بخش باشد ولی در دوران کودکی یک کار جدی است».

بدون تردید بازی بهترین شکل فعالیت طبیعی هر کودک محسوب شود .

بازی دنیای کودکان است. با دنیای کودکان بازی نکنید.

بازی مؤثرترین و پرمعناترین راه یادگیری کودکان است.

بازی یکی از بهترین راه‌های تربیت فرزند است.

بازی منبع سرشار و غنی آموزشی است.

بازی و بازی درمانی یک روش برای بیان احساسات کودک معرفی شده است. بازی ابزاری است

برای ابراز نیازها، احساسات، هیجانات و افکار در کودکان یا به بیانی ساده‌تر، بازی ابزاری است

که کودک به‌وسیله‌ی آن خود را بیان می‌کند.

